

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 372/2023-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Majetkový Holding, a. s.**, Staromestská 3, Bratislava, IČO 35 823 364, zastúpenej Mgr. Martinom Babčanikom, advokátom, Oravská ulica 1348/8, Miloslavov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 17CoE/6/2023-104 z 9. februára 2023 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 17CoE/6/2023-104 z 9. februára 2023 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 17CoE/6/2023-104 z 9. februára 2023 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.
3. Sťažovateľke **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **796,28 eur**, ktorú je Krajský súd v Prešove **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17CoE/6/2023-104 z 9. februára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 372/2023-17 z 9. augusta 2023 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako oprávnená v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3Er/131/2010 proti povinným o vymożenie sumy 18 984,73 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu, a to zmenkového platobného rozkazu Okresného súdu Bratislava V č. k. 1Zm/725/07-15 zo 7. apríla 2008. V priebehu konania v súlade s novelou Exekučného poriadku zákonom č. 438/2015 Z. z. a s § 243f Exekučného poriadku doplnila svoj návrh o všetky rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu s povinnými. Uviedla, že na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere (ďalej aj „úverová zmluva“) poskytol právny predchodca sťažovateľky (Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.) povinným úver. Plnenie z úverovej zmluvy bolo zabezpečené vlastnou biankozmenkou vystavenou povinným v 1. rade a avalovanou povinnou v 2. rade, ktorú uplatnil právny predchodca sťažovateľky v konaní po tom, čo povinní dobrovoľne nesplnili svoj záväzok vrátiť poskytnutý úver. Okresný súd uznesením č. k. 3Er/131/2010-51 zo 17. januára 2017 exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 (s poukazom na § 243f Exekučného poriadku, pozn.) zastavil, keď konštatoval, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a v základnom konaní zmenkový súd rozhodol bez toho, aby prihliadol na neprijateľné zmluvné podmienky (obsiahnuté konkrétne v čl. II, čl. VII bodoch 1, 2, 6, 8 a 10 zmluvy). Sťažovateľka podala proti označenému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia v plnom rozsahu odkázal na jeho náležité a presvedčivé odôvodnenie. Odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, a to že v predmetnom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, pričom pred udelením poverenia súdnemu exekútorovi neboli skúmané neprijateľné zmluvné podmienky, prípustnosť a obmedzenie použitia zmenky v takomto spotrebiteľskom vzťahu, preto bol daný dôvod na zastavenie exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku. V bode 16 napadnutého uznesenia tiež konštatoval, že so zreteľom na nepreukázanie vlastného vzťahu oprávneného s povinnými nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta:

a) absenciu riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý napriek výslovnej povinnosti vyplývajúcej z § 387 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní sa nevyjadril k žiadnemu z argumentov sťažovateľky, ktorými namietala okresným súdom označené zmluvné dojednania ako neprijateľné zmluvné podmienky, a tým aj existenciu deklarovaných dôvodov zastavenia exekúcie,

a to za situácie, keď nemala možnosť vyjadriť sa k zamýšľanému zastaveniu exekúcie okresným súdom;

b) arbitrárnosť právnych záverov krajského súdu, ktorý sa na jednej strane stotožnil s názorom okresného súdu, že vlastný vzťah medzi sťažovateľkou a povinnými vznikol na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, ktorý má spotrebiteľský charakter, ale na druhej strane konštatoval, že sťažovateľka nepreukázala vlastný vzťah s povinnými. Sťažovateľka pripomína, že pod pojmom vlastný vzťah s povinnými sa myslí pôvodný právny vzťah, z ktorého vznikla zmenka (IV. ÚS 26/2022), a v zmysle spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) R 93/2015 z 20. októbra 2015 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2015 je na prejednávanej veci potrebné aplikovať hmotnoprávnu úpravu platnú a účinnú v čase, keď bola v konaní uplatnená zmenka vystavená, preto nemožno považovať vystavenie zmenky v spotrebiteľských vzťahoch bez ďalšieho skúmania spôsobu jej vystavenia za protiprávne;

c) nesprávny procesný postup. V tejto súvislosti tvrdí, že krajský súd nereflektoval na ňou namietanú konkrétnu judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej v prípade zastavenia exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku musí exekučný súd vyhodnotiť, v akej miere je uplatnený nárok zo zmenky primeraný a (len) nad tento rámec vymoženie nároku nepripustiť. Ak teda exekučný súd zistil, že došlo k uplatneniu neprijateľnej podmienky v rámci uplatnenia nárokov zo zmenky, tak mal podľa prezentovaného názoru sťažovateľky zastaviť exekúciu len v tej časti uplatneného nároku, v ktorej došlo k navýšeniu nároku v dôsledku uplatnenia takejto neprijateľnej podmienky, teda mal exekúciu zastaviť len v časti. Tým, že exekučný súd zastavil exekúciu v celom rozsahu, postupoval v rozpore so zákonom, porušujúc princíp právnej istoty. V ústavnej sťažnosti navyše dopĺňa svoju argumentáciu o závery vyslovené v náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 299/2019 z 20. septembra 2020, v zmysle ktorých pokiaľ neprijateľnú podmienku je možné kvantifikovať, t. j. oddeliť od ostatných nárokov zo zmenky uplatňovaných na základe exekučného titulu v exekúcii, je potrebné v záujme spravodlivého posúdenia veci nepripustiť exekúciu len tej časti nároku uplatneného zo zmenky, ktorá má svoj pôvod (základ) v neprijateľnej zmluvnej podmienke.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Krajský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti zotrval na zákonnosti, preskúmateľnosti a nearbitrárnosti napadnutého uznesenia. Z tohto dôvodu považuje ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú. Sudca spravodajca senátu 17Co JUDr. Eduard Valenčin uviedol, že zmenkový súd nemal k dispozícii spotrebiteľskú zmluvu, preto sa nemohol zaoberať jej posudzovaním z hľadiska existencie neprijateľných podmienok, prípustnosti použitia zmenky v spotrebiteľských vzťahoch ani súladom s dobrými mravmi. Ďalej poukázal na judikatúru ústavného súdu zaoberajúcu sa povahou individuálneho zmluvného dojednanja v spotrebiteľských zmluvách (III. ÚS 60/2020 a I. ÚS 382/2022) a odcitoval vybrané ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993

o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady 93/13/EHS“). Dal do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“) v spojených veciach C-419/18 a C-483/18 zo 7. novembra 2019 a vo veci C-618/10 zo 14. júna 2012, z ktorých vyplýva záver o *ex offio* prieskume nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách súdom. Poukázal tiež na rozsudok súdneho dvora vo veci C-19/20, v zmysle ktorého je vnútroštátny súd oprávnený odstrániť len nekalú časť podmienky zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, avšak len pokiaľ by takéto odstránenie nevedlo k zmene obsahu uvedenej podmienky s dosahom na jej podstatu, čo overuje súd. Posúdenie dôsledkov súdneho konštatovania existencie nekalej podmienky v zmluve patrí do pôsobnosti ustanovení vnútroštátneho práva, pričom otázka ďalšej existencie takejto zmluvy musí byť vnútroštátnym súdom posúdená *ex offio* podľa objektívneho prístupu na základe týchto ustanovení. Odvolávajúc sa na judikatúru súdneho dvora, zotrval na právnom názore, že dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou pre absenciu informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre povinného, čo je dôvodom na zastavenie exekúcie v celom rozsahu. Vzhľadom na prijatie záveru, že dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, absentuje reálny podklad na existenciu samotnej zmenky a na základe nej vydaného zmenkového rozkazu, preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

6. Zúčastnené osoby, ktorými sú [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako povinní v exekučnom konaní, svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti v lehote určenej ústavným súdom nevyužili a neurobili tak ani do prijatia tohto rozhodnutia.

III.3. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka zotrvala na obsahu ústavnej sťažnosti a vo svojej replike ďalej uviedla:

a) Ani smernica Rady 93/13/EHS a ani sudcom spravodajcom citované rozhodnutia súdneho dvora nevytvárajú oporu pre svojvoľný a arbitráry právny názor odvolacieho súdu o neplatnosti dohody o vydaní a vyplnení biankozmenky z dôvodu absencie poučenia o dôsledkoch vystavenia zmenky. Žiadna takáto osobitná informačná povinnosť a ani jej konkrétny obsah zo sudcom spravodajcom citovaných ustanovení uvedenej smernice a rozhodnutí súdneho dvora nevyplýva.

b) Dohoda o vydaní a vyplnení biankozmenky obsahuje jednoznačné ustanovenia, v zmysle ktorých dlžník vystavil biankozmenku na účel zabezpečenia záväzku z úverovej zmluvy, pričom k jej vyplneniu zo strany banky mohlo dôjsť až po splnení v dohode uvedených podmienok. Vychádzajúc z obsahu tejto dohody, tak muselo byť povinnému zrejmé, že v prípade jeho omeškania so splatením úveru bude majiteľ zmenky oprávnený doplniť do biankozmenky chýbajúce údaje a urobiť tak z nej zmenku úplnú, túto predložiť povinnému na zaplatenie a domáhať sa jej zaplatenia na súde, ak zmenkovú sumu povinný nezaplatí dobrovoľne. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá formulovala právny názor, že v prípade ak bola biankozmenka vystavená ako prostriedok zabezpečenia inej (kauzálnej) pohľadávky, potom sa zastáva názor, že vystavením biankozmenky a jej odovzdaním remitentovi je vystaviteľ (aj avalista) úplne uzročený s tým (a to práve vo väzbe na charakter a výšku zabezpečenej pohľadávky), že ak nebudú splnené biankozmenkou zabezpečené záväzky riadne a včas, potom majiteľ biankozmenky túto urobí zmenku úplnou

a pri vyplnení biankozmenky (ak neboli dohodnuté iné zvláštne podmienky) bude postupovať vo väzbe na obsah (súvisiaceho) kauzálneho záväzkového vzťahu (rozsudok č. k. 29 Cdo 860/2012 z 30. júna 2015). Z napadnutého uznesenia ani z vyjadrenia sudcu spravodajcu nie je zrejmé, aké ďalšie „informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa“ mali byť v zmenkovej dohode inkorporované. Sudca spravodajca nekonkretizoval ani žiadny právny predpis, ktorý by stanovoval banke osobitnú informačnú povinnosť „o dôsledkoch vystavenia zmenky“ a konkrétny obsah takejto informačnej povinnosti. Podľa sťažovateľky je neprípustné, aby všeobecný súd v právnom štáte v rámci ochrany spotrebiteľa označil určitý právny úkon v celosti za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda celý za neplatný, len na tom základe, že účastník právneho úkonu ako dodávateľ nezakomponoval do jeho textu niečo, čo legislatíva nevyžadovala v čase jeho vzniku a nevyžaduje ani dnes.

c) Ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá s cieľom zabezpečiť zaplatenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy so spotrebiteľom umožňuje v tejto zmluve stanoviť povinnosť, aby dlžník vystavil vlastnú biankozmenku, a ktorá podmieňuje zákonnosť vystavenia takejto zmenky predchádzajúcim uzavretím zmenkovej dohody ustanovujúcej spôsoby, akým má byť zmenka vyplnená. Rovnako tak slovenské spotrebiteľské právo platné v čase podpisu úverovej zmluvy nevyučovalo možnosť prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov (pozri R 93/2015).

d) Podľa základného princípu sporového konania ochrana slabšej strany (spotrebiteľa) nezabavuje všeobecný súd povinnosti urobiť všetko pre nájdanie spravodlivého riešenia a najmä nemá byť prostriedkom, na základe ktorého budú spotrebiteľia pomocou súdnej moci zbavovaní povinnosti plnenia ich legitímnych záväzkov. Ústavný súd v tejto súvislosti v náleze sp. zn. II. ÚS 299/2019 (čiastočne aj v náleze sp. zn. II. ÚS 320/2021), vychádzajúc z princípu preferencie platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou, konštatoval, že pri posudzovaní nárokov zo zmenky, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, je potrebné mať na pamäti, že ide o judikovaný nárok a že zmenka bola vystavená v súvislosti s reálne poskytnutým plnením alebo službou.

e) Ústavný súd vo svojom recentnom náleze č. k. I. ÚS 287/2023 z 15. augusta 2023 v obdobnej veci sťažovateľky vyhodnotil právny záver krajského súdu o neprijateľnosti dohody o vyplnení zmenky bez bližšieho zdôvodnenia ako arbitrárny.

f) Dohoda o vydaní a vyplnení biankozmenky nevybočovala z rámca obvyklého obsahu inštitútu zabezpečovacej zmenky ako zabezpečovacieho prostriedku v bankovej praxi, keď umožňovala vyplnenie zmenky len v prípade kvalifikovaného omeškania dlžníka s plnením splatného zabezpečovaného záväzku a len v rozsahu a v rámci splatnosti tohto zabezpečovaného záväzku a aj s ohľadom na uvedené neexistuje žiadny zákonný dôvod, pre ktorý by bolo možné túto dohodu vyhodnotiť ako absolútne neplatnú.

g) Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na inom právnom základe, a to že zmenkový súd neprihliadol na konkrétne (kvantifikovateľné) neprijateľné zmluvné podmienky obsiahnuté v úverovej zmluve, a nie na neplatnosti dohody o vydaní a vyplnení biankozmenky. V uvedenom smere tak má napádané uznesenie odvolacieho súdu charakter tzv. prekvapivého rozhodnutia, ktoré samo osebe porušuje základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj s poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu je sťažovateľka toho názoru, že ak odvolací súd založil napadnuté uznesenie „nečakane“ na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie bez toho, aby vyzval sťažovateľku, aby sa k možnému použitiu ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a na ktorých

založil svoje rozhodnutie, vyjadrila (§ 382 CSP), potom jej odňal právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru odvolacieho súdu a jeho rozhodnutie nemožno označiť inak ako prekvapivé, nerešpektujúce zásadu dvojinštančnosti súdneho konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práv napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení exekúcie, z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, najmä absencie reakcie na odvolacie námietky a v prospech sťažovateľky vyznievajúcu označenú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu, ako aj arbitrárnosť v ňom prezentovaných záverov.

10. Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by všeobecným súdom vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov môže byť v zmysle rozhodovacej praxe ústavného súdu daná aj absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru tzv. ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 155/2021).

11. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

12. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti

tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

13. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. A preto z týchto hľadísk ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu. Zároveň sa oboznámil s odôvodnením uznesenia okresného súdu o zastavení predmetnej exekúcie.

14. Okresný súd v bodoch 27 – 31 uznesenia identifikoval jednotlivé zmluvné podmienky úverovej zmluvy, ktoré posúdil ako neprijateľné, a preto neplatné v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Ide o ustanovenia čl. II upravujúce poplatok za spracovanie medziúveru, poplatok za vydanie biankozmenky, poplatok za vedenie účtu, oprávnenie veriteľa uspokojiť z mesačnej splátky úrokov prednostne sankčné úroky a poplatky, čl. VII body 1 a 2 upravujúce právo odstúpiť od zmluvy iba veriteľovi, čl. VII bod 6, podľa ktorého odstúpením od zmluvy nezaniká právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky, čl. VII bod 8 upravujúci právo veriteľa účtovať si po odstúpení od zmluvy 5 % úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celého zostatku dlhu a čl. VII bod 10, podľa ktorého pri odstúpení od zmluvy sa splatná istina, nezaplatené úroky a poplatky zúčtujú do jednej sumy, ktorá sa ďalej úročí podľa bodu 8. Následne v bode 32 uznesenia okresný súd konštatoval, že zmenkový súd, ktorý vydal exekučný titul, rozhodol bez toho, aby prihliadol na neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom, preto, aplikujúc § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku, exekúciu zastavil.

15. Ako už bolo uvedené, krajský súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne, keď sa stotožnil s jeho záverom, že v súdnom konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul – zmenkový platobný rozkaz, sa uplatňoval nárok zo zmenky, vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky. Po posúdení relevantnosti odvolacích dôvodov uviedol, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvedený správny právny záver, a keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (bod 6 napadnutého uznesenia). Na zdôraznenie správnosti záverov prvoinštančného súdu analyzoval spotrebiteľské právo Európskej únie, z ktorého vyplýva, že členské štáty môžu povoliť používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách za podmienky, že zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa, ktorá zahŕňa aj povinnosť vnútroštátnych súdov *ex offico* skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Konštatoval, že (samotná) dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorú identifikoval ako ďalší dôvod zastavenia exekúcie (bod 15 napadnutého uznesenia) s argumentáciou, že ak má byť dohoda o vyplňovacom práve zmenky právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch strán, čo vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Zo všeobecných podmienok týkajúcich sa vyplňovacieho práva však žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa nevyplývajú. V závere konštatoval, že vzhľadom na nepreukázanie vlastného vzťahu oprávneného s povinným nepovažoval za potrebné zaoberať sa odvolacími námietkami sťažovateľky (bod 16 napadnutého uznesenia).

16. Sťažovateľka v odvolaní predostrela detailnú argumentáciu k jednotlivým ustanoveniam zmluvy, ktoré okresný súd vyhodnotil ako neprijateľné zmluvné podmienky (poplatok za spracovanie medziúveru, poplatok za vystavenie biankozmenky, poplatok za vedenie úverového účtu podľa sadzobníka atď.), spochybňujúcu takéto právne posúdenie veci. Poukazovala na znenie § 499 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého kvalifikovaný veriteľ mohol požadovať odplatu za dojednanie úveru, pričom sťažovateľka túto odplatu mala v úverovej zmluve dohodnutú. Vo vzťahu k poplatku za vedenie úverového účtu sťažovateľka namietala, že ide o prípustný postup v rámci podnikateľskej činnosti a tento bol v bankovej praxi obvyklý, neodporujúci právnej úprave. Aj vo vzťahu k ostatným zmluvným dojednaniám označeným ako neprijateľné zmluvné podmienky sťažovateľka uviedla, že zodpovedali konkrétnej právnej úprave, na ktorú v odvolaní poukázala. Zároveň podotkla, že ak by vo veci konajúci súd aj dospel k záveru o neprijateľnosti ním uvádzaných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, bola by úverová zmluva neplatná len v tejto časti.

17. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľky. Krajský súd síce postupoval podľa § 387 ods. 2 CSP, avšak vôbec nereagoval na vecnú a právnu argumentáciu sťažovateľky uvedenú v jej odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP). Táto potreba reagovať vyplynula už len z procesnej situácie, keď súd prvej inštancie o zastavení exekúcie rozhodol bez toho, aby sa k zamýšľanému právnomu posúdeniu o neprijateľnosti zmluvných podmienok sťažovateľka mohla vyjadriť a poskytnúť svoje právne argumenty. Sťažovateľka sa totiž o neprijateľnosti zmluvných podmienok dozvedela z rozhodnutia súdu prvej inštancie a až v odvolaní mohla prvýkrát uplatniť svoju argumentáciu.

18. Keďže za opísaných procesných okolností krajský súd mal povinnosť sa argumentačne vysporiadať s námietkami sťažovateľky vznesenými v jej odvolaní (keďže ich nemala možnosť uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, pozn.), krajský súd zlyhal, ak na ne nereagoval, čím nepochybne došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktoré zahŕňa v sebe aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Paušálne hodnotenie krajského súdu, že súd prvej inštancie dospel k správnomu záveru o neprijateľných zmluvných podmienkach v úverovej zmluve, možno považovať za arbitrárny, a preto aj ústavne neakceptovateľný záver.

19. Druhou nemenej podstatnou námietkou sťažovateľky bolo, že ak už by aj vo veci konajúci súd dospel k záveru o neprijateľnosti ním uvádzaných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sú kvantifikovateľné, nebol žiaden zákonný dôvod zastaviť exekúciu ako celok. Sťažovateľka na podporu svojho právneho názoru poukazovala na rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 3 Oboer 10/2017, sp. zn. 2 ECdo 8/2017), ktorý v súvislosti s aplikáciou § 57 ods. 1 písm. m) v spojení s § 243f ods. 4 Exekučného poriadku uviedol, že „*povinnosťou súdu v exekučnom konaní je vyhodnotiť, v akej miere je uplatnený nárok zo zmenky primeraný a nad tento rámec vymoženie nároku nepripustiť*“. Argumentovala i nálezom ústavného súdu č. k II. ÚS 299/2019 z 20. februára 2020, podľa ktorého dané ustanovenie „*nie je možné vykladať mechanicky tak, že pokiaľ vo veci konajúci súd identifikoval neprijateľnú podmienku, tak automaticky zastaví exekúciu v celom rozsahu, pretože pokiaľ neprijateľnú podmienku je možné kvantifikovať, t. j. oddeliť od ostatných nárokov zo zmenky, uplatňovaných na základe exekučného titulu v exekúcii, je potrebné v záujme spravodlivého posúdenia veci nepripustiť exekúciu len tej časti nároku uplatneného zo zmenky,*

ktorá má svoj pôvod (základ) v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Typicky tomu tak bude pri zmluvných podmienkach, ktoré zakladajú povinnosť platiť určitý poplatok, úrok, sankciu a pod.“.

20. Keďže krajský súd v okolnostiach posudzovanej veci vedel identifikovať rozsah neprijateľných podmienok (v konkrétnych sumách, pozn.) a napriek uvedenému svojím napadnutým uznesením potvrdil zastavenie exekúcie v celom rozsahu, aplikoval predmetné ustanovenie § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku v rozpore s jeho účelom a zmyslom, čo má za následok porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Zároveň ústavný súd pripomína, že obsahovo obdobné ústavné sťažnosti sťažovateľky, resp. inej sťažovateľky (██████████) už boli predmetom jeho posúdenia napr. v konaniach vedených pod sp. zn. II. ÚS 299/2019, II. ÚS 320/2021, I. ÚS 102/2022, I. ÚS 108/2022, IV. ÚS 26/2022, I. ÚS 218/2023, I. ÚS 287/2023 a II. ÚS 268/2023. Ani v prejednávanej veci nezistil dôvod odchyliť sa od záverov prezentovaných v nálezočoch v týchto konaniach vydaných, a preto na ne odkazuje aj v prejednávanej veci.

22. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za dôvodnú aj sťažnostnú námietku týkajúcu sa arbitrárnosti právneho názoru krajského súdu o neprijateľnosti zmenkovej dohody z dôvodu absencie informácií (poučenia) o následkoch vystavenia zmenky. Sťažovateľka namieta, že žiadny právny predpis veriteľom takúto informačnú povinnosť voči spotrebiteľom nestanovuje. Uvedenou námietkou sťažovateľky proti právnemu názoru krajského súdu, v zmysle ktorého samotná dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a predstavuje samostatný dôvod na zastavenie exekúcie, sa ústavný súd už zaoberal vo veci sp. zn. I. ÚS 287/2023, v ktorej v tejto súvislosti vyhodnotil záver krajského súdu o neprijateľnosti dohody o vyplnení zmenky bez bližšieho zdôvodnenia a s prihliadnutím na procesnú situáciu, keď tento dôvod zastavenia exekúcie uviedol krajský súd až v rozhodnutí o odvolaní sťažovateľky, ako arbitrárny. Totožnú argumentáciu odvolacieho súdu odmietol ústavný súd aj vo veci sp. zn. II. ÚS 268/2023. Ústavný súd na vyslovené právne závery v uvedených veciach poukazuje a nevidí dôvod sa od nich odchyliť. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že okresný súd uznesenie o zastavení exekúcie na uvedenom právnom dôvode nezaložil a vzhľadom na to, že vo vzťahu k tomuto inému právnemu záveru odvolacieho súdu sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť sa či právne argumentovať, ústavný súd ho hodnotí ako prekvapivý.

23. Rovnako záver krajského súdu, ktorý konštatoval, že sťažovateľka nepreukázala vlastný vzťah s povinnými, a preto sa ostatnými námietkami nezaoberal, možno považovať za prekvapivý, zmätočný a arbitrárny, a preto aj ústavne neakceptovateľný. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z relevantnej právnej úpravy (§ 243f ods. 1 v spojení s § 39 ods. 4 Exekučného poriadku) vyplýva, že oprávnený mal povinnosť opísať rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu s povinným, pričom pod pojmom „vlastný vzťah s povinným“ sa má na mysli pôvodný právny vzťah, z ktorého vznikla zmenka (IV. ÚS 26/2022, I. ÚS 108/2022). Ako prekvapivý možno uvedený právny názor krajského súdu hodnotiť z dôvodu, že okresný súd k takémuto záveru nedospel. Zmätočný a arbitrárny preto, že samotný krajský súd v bode 11 napadnutého uznesenia najprv konštatuje, že „Vlastný právny vzťah týkajúci sa oprávneného a povinných, vznikol na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa

01.06.2006, ktorú súd prvej inštancie vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú... Odvolací súd takisto zastáva právny názor, že predmetná úverová zmluva, ktorou bol založený právny vzťah medzi účastníkmi konania, vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy...“, no v rozpore s uvedením následne bez bližšieho odôvodnenia hodnotí, že so zreteľom na nepreukázanie vlastného vzťahu oprávneného s povinnými nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami sťažovateľky (bod 16 napadnutého uznesenia). Vzhľadom na absenciu akéhokoľvek odôvodnenia v tomto smere nie je zrejmé, z akých skutočností krajský súd tento právny názor vyvodil. Absencia odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu v otázke významnej pre jeho rozhodnutie robí toto rozhodnutie nepreskúmateľným a zakladá porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru. V nadväznosti na uvedené nemôže obstať ani argument, že v dôsledku toho nebolo potrebné sa vysporiadať s ostatnými námietkami vznesenými v odvolaní.

24. Z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, nereflektovania na odvolacie dôvody a argumentáciu sťažovateľky a arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

25. V nadväznosti na tento záver napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

26. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) za tri úkony právnej služby v sume 796,28 eur (bod 3 výroku nálezu). Sťažovateľka si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v sume 1 317,81 eur, keďže určila základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty, ktorou bola výška vymáhanej pohľadávky, a teda vychádzala z názoru, že predmet konania je možné oceniť peniazmi. Ústavný súd je však toho názoru, že predmetom konania pred ústavným súdom je označené základné právo či sloboda (a nie výška vymáhanej pohľadávky v exekučnom konaní), a teda predmet konania nie je možné oceniť v peniazoch, a preto pri výpočte trov konania vychádzal z toho, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu [§ 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)], a nadväzne aplikoval aj § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky. Základná sadzba tarifnej odmeny za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, replika) je v sume 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur. K tomu bola pripočítaná daň z pridanej hodnoty, ktorej platcom je právny zástupca sťažovateľky.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu